

Päätös yrityskaupan hyväksymisestä asiassa Lantmännen Agro Oy / Raisioagro Oy

Sisällysluettelo

1	Asia.....	3
2	Asian vireilletulo	3
3	Ratkaisu.....	3
4	Yrityskaupan osapuolet.....	3
5	Yrityskaupan kuvaus.....	4
6	Sovellettava lainsäädäntö	4
6.1	Kilpailulain yrityskauppaa koskevat säännökset.....	4
6.2	Yrityskauppasäännösten soveltuminen järjestelyyn	5
7	Relevantit markkinat.....	5
7.1	Ilmoittajan arvio relevanttien markkinoiden määrittelystä.....	5
7.2	KKV:n arvio relevanttien markkinoiden määrittelystä.....	6
8	Yrityskaupan kilpailuvaikutukset.....	7
8.1	Johdanto.....	7
8.2	Yrityskaupan ilmoittajan näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista	7
8.3	KKV:n arvio yrityskaupan horisontaalisista kilpailuvaikutuksista.....	8
8.3.1	Naudanrehun jälleenmyynti.....	9
8.3.2	Muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynti.....	12
8.4	KKV:n arvio yrityskaupan vertikaalisista kilpailuvaikutuksista	16
8.5	Johtopäätös yrityskaupan kilpailuvaikutuksista	18
9	Johtopäätös	18
10	Sovelletut säännökset	18
11	Muutoksenhaku	19
12	Lisätiedot.....	19

1 Asia

Päätös yrityskauppa-asiassa Lantmännen Agro Oy / Raisioagro Oy.

2 Asian vireilletulo

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (jäljempänä "KKV" tai "virasto") on 8.10.2018 ilmoitettu järjestely, jossa Lantmännen Agro Oy hankkii Raisioagro Oy:n rehujen valmistuksen sekä niiden ja muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynnin liiketoiminnan.

Lantmännen Agro Oy:n ja Raisioagro Oy:n välinen yritysjärjestely on ilmoitettu KKV:lle ensimmäisen kerran 21.6.2018 ja asia on siirretty yrityskaupan jatkokäsittelyyn 23.7.2018 annetulla päätöksellä.

Jatkokäsittelyn aikana KKV totesi alustavana arvionaan, että yrityskauppa johtaa kilpailun olennaiseen estymiseen säilörehun pakkaustuotteiden markkinoilla. Tämän seurauksena Lantmännen Agro Oy peruutti yrityskauppailmoituksen jatkokäsittelyn aikana ja toimitti 8.10.2018 virastolle uuden yrityskauppailmoituksen.

Uudelleen ilmoitettu järjestely vastaa aiemmin ilmoitettua sillä erotuksella, että säilörehun pakkaustuotteisiin liittyvä liiketoiminta on jätetty kokonaan uuden järjestelyn ulkopuolelle.

KKV on selvittänyt yrityskaupan kilpailuvaikutuksia perusteellisesti ensimmäisen yrityskauppailmoituksen tutkimisen yhteydessä muun muassa naudanrehun jälleenmyynnin markkinalla. Viraston päätös nyt esillä olevassa asiassa perustuu näihin selvityksiin.

3 Ratkaisu

KKV hyväksyy yrityskaupan, jossa Lantmännen Agro Oy hankkii Raisioagro Oy:n rehujen valmistuksen sekä niiden ja muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynnin liiketoiminnan.

4 Yrityskaupan osapuolet

1. **Lantmännen Agro Oy** (jäljempänä "LM Agro" tai "ilmoittaja") on Lantmännen Ekonomisk Föreningenin omistama, Suomessa toimiva maatalouskaupan toimija. LM Agro tarjoaa asiakkailleen neljää erilaista palvelu- ja hyödykekokonaisuutta, joita ovat viljelyohjelma, karjatalaohjelma, Toimiva Kone ja viljakauppa. Viljelyohjelmat tarjoavat valmiita ratkaisuja kasvinviljelyyn. Karjatalaohjelma tarjoaa karjatiloilte kokonaisratkaisun tuotteista ja palveluista sisältäen kaikki tarvikkeet ruokintaan, laiduntamiseen, hygieniaan ja hyvin-

vointiin sekä rehuntekoon. Toimiva Kone tarjoaa maatilan tarpeiden mukaiset työkoneet ja laitteet sekä niihin liittyvän kokonaisratkaisun. Viljakaupassa LM Agro toimii viljelijöiden myyntikanavana. LM Agron toimintaa harjoitetaan 41 ketjuyrittäjän toimesta 76 kaupassa.

2. **Raisioagro Oy** (jäljempänä "Raisioagro") on osa elintarvike- ja rehuliiketoimintaa harjoittavaa Raisio-konsernia. Raisioagro toimii valtaosin naudanjalan rehun, mutta myös vähäisessä määrin poron-, hevos-, lampaan- ja riistanrehun, valmistuksessa ja jälleenmyynnissä. Lisäksi Raisioagro toimii muun muassa lannoitteiden, kasvinsuojeluaineiden sekä poltto- ja voiteluaineiden jälleenmyynnissä.

5 Yrityskaupan kuvaus

3. Ilmoitettu yritysjärjestely koskee Raisioagron rehujen valmistusta sekä niiden ja muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyyntiä.¹ Rehun tuotantolaitokset Ylivieskassa ja Kouvolassa sekä brändit kuuluvat kauppaan. LM Agrolle siirtyy myös Raisioagron harjoittama siemenkauppa², maatilojen tuotantopanosten (lannoitteet, kasvinsuojeluaineet, säilöntäaineet sekä poltto- ja voiteluaineet) jälleenmyynti sekä Raisio Oyj:n omistuksessa olleet Vihervakan osakkeet³.
4. LM Agrolla ei ennen yritysjärjestelyä ole ollut omaa rehunvalmistusliiketoimintaa Suomessa, vaan se on jälleenmyynyt muiden valmistajien, kuten Feedex Oy:n (jäljempänä "Feedex") ja Kinnusen Mylly Oy:n (jäljempänä "Kinnusen Mylly") tuotteita naudanhedäissa.

6 Sovellettava lainsäädäntö

6.1 Kilpailulain yrityskauppaa koskevat säännökset

5. Kilpailulain (948/2011) 21 §:n 1 momentin mukaan yrityskaupalla tarkoitetaan: 1) kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun määräysvallan tai vastaavan tosiasiallisen määräysvallan hankkimista; 2) elinkeinonharjoittajan koko liiketoiminnan tai sen osan hankkimista; 3) sulautumista; 4) sellaisen yhteisyrityksen perustamista, joka huolehtii pysyvästi kaikista itsenäiselle yritykselle kuuluvista tehtävistä.
6. Kilpailulain 21 §:n 3 momentin mukaan yrityskaupan osapuolella tarkoitetaan määräysvallan hankkijaa, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun liiketoiminnan tai sen osan hankkijaa, määräysvallan kohdetta, 1 momentin 2

¹ Kalarehuliiketoiminta sekä tuotantopanoksista säilörehun pakkaustuotteisiin liittyvä liiketoiminta eivät ole osa ilmoitettua yrityskauppaa.

² Ilmoittajan mukaan Raisioagro tulee kuitenkin jatkamaan toimintaansa vilja- ja öljysiementen kaupassa.

³ Vihervakka on siirtonurmen tuottamiseen ja siementen käsittelyyn erikoistunut yritys. Vihervakan yhtiöjärjestyksen mukaan Vihervakan muilla osakkeenomistajilla on oikeus lunastaa osakkeet, mikäli ne siirretään uudelle omistajalle.

kohdassa tarkoitettua liiketoimintaa tai sen osaa, 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen osallistuvaa yhteisöä tai säätiötä sekä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisyrityksen perustajaa.

7. Kilpailulain 22 §:n 1 momentin mukaan säännöksiä yrityskauppavalvonnasta sovelletaan yrityskauppaan, jossa yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 350 miljoonaa euroa ja jossa vähintään kahden yrityskaupan osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 20 miljoonaa euroa.
8. Kilpailulain 26 §:n 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto tutkii yrityskauppaa koskevan ilmoituksen välittömästi. Ensi vaiheessa Kilpailu- ja kuluttajavirasto ratkaisee, onko asiassa ryhdyttävä jatkoselvitykseen. Jos Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei anna päätöstä jatkoselvitykseen ryhtymisestä kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi.

6.2 Yrityskauppasäännösten soveltuminen järjestelyyn

9. Järjestelyssä on kyse kilpailulain 21 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitusta yksinomaisen määräysvallan hankinnasta.
10. Lantmännen-konsernin maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2017 oli 39,686 miljardia kruunua eli noin 4118,9 miljoonaa euroa, josta 3,735 miljardia kruunua eli noin 387,6 miljoonaa euroa kertyi Suomesta. Raisio-agron maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2017 oli noin 126 miljoonaa euroa, josta noin 100 miljoonaa euroa kertyi Suomesta.
11. Koska kilpailulaissa määritellyt liikevaihtorajat ylittyvät, järjestely kuuluu yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltamisalaan.

7 Relevantit markkinat

7.1 Ilmoittajan arvio relevanttien markkinoiden määrittelystä

12. Yrityskaupan ilmoittaja on toimittanut KKV:lle tietoja markkinoista, joilla yrityskaupan osapuolilla on päällekkäistä liiketoimintaa. Sekä ilmoitusvelvollinen että hankinnan kohde toimivat maatalouden eri tuotantopanosten jälleenmyynnin markkinoilla, vaikkakin eri asiakassegmenteissä. LM Agro on tukkukauppias, joka myy maatalouden tuotantopanoksia ketjuyrityksilleen, jotka toimivat loppuasiakasrajapinnassa. Raisioagro on rehuvalmistaja, joka lisäksi myy tuotantopanoksia lähinnä karjatilaille.
13. Ilmoittajan mukaan LM Agro jälleenmyy maatalouden tuotantopanoksia kuten rehuja, siemeniä, lannoitteita, kasvinsuojeluaineita, säilöntäaineita, rehujen pakkausmuoveja, maatalouden työkoneita ja varaosia sekä poltto- ja voiteluaineita. LM Agron toiminnan painopiste on viljelijäasiakkaissa. Raisioagro taas on rehuntuottaja ja tästä syystä sen maatalouden tuotantopa-

nosten myyntikin koostuu pääasiassa rehukaupasta. Raisioagro ei tuota rehujen lisäksi itse muita maatalouden tuotantopanoksia lukuun ottamatta muutamien nurmi- ja viljasiemenlajikkeiden sopimusviljelyttämistä. Muiden tuotantopanosten osalta Raisioagro on toiminut muiden valmistajien tuotteiden jälleenmyyjänä.

14. Kaupan osapuolilla on ilmoittajan mukaan päällekkäistä toimintaa 1) naudanrehun jälleenmyynnin, 2) poronrehun jälleenmyynnin, 3) hevosrehun jälleenmyynnin, 4) lampaanrehun jälleenmyynnin, 5) siemenkaupan, 6) lannoitteiden jälleenmyynnin, 7) kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynnin, 8) säilöntäaineiden jälleenmyynnin sekä 9) poltto- ja voiteluaineiden jälleenmyynnin segmenteissä.
15. Ilmoittajan mukaan naudanrehun jälleenmyynnin markkina voidaan jakaa edelleen täysrehujen, valkuaistäydennysrehujen ja kivennäistäydennysrehujen jälleenmyynnin markkinoihin.
16. Yrityskaupan osapuolilla on horisontaalisten päällekkäisyyksien lisäksi toisiinsa vertikaalisessa suhteessa olevaa liiketoimintaa seuraavilla markkinoilla: 1) naudanrehun tuotanto⁴, 2) poronrehun tuotanto, 3) hevosrehun tuotanto, 4) lampaanrehun tuotanto, 5) peuranrehun tuotanto, 6) rehuviljan hankinta, 7) siementen käsittelypalvelut ja 8) siirtonurmen tuotanto.
17. Ilmoittaja katsoo, että yrityskaupan kannalta relevantit maantieteelliset markkinat ovat valtakunnalliset.

7.2 KKV:n arvio relevanttien markkinoiden määrittelystä

18. Viraston näkemyksen mukaan yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnin kannalta lähtökohtana voidaan pitää ilmoittajan esittämiä markkinoita, joilla osapuolilla on horisontaalisesti päällekkäistä tai vertikaalisessa suhteessa olevaa liiketoimintaa.
19. KKV on selvittänyt naudan täysrehujen, valkuaistäydennysrehujen ja kivennäistäydennysrehujen välistä korvaavuutta. Viraston arvion mukaan naudanrehun jälleenmyynnin markkinaa voi olla tarkoituksenmukaista tarkastella alamarkkinakohtaisesti.
20. KKV pitää mahdollisena, että relevantit maantieteelliset markkinat ovat valtakunnalliset. Virasto on tarkastellut osapuolten markkinaosuutta eri rehulajeissa myös alueellisesti ELY-keskustasolla. Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus vaihtelee jonkin verran alueellisesti erityisesti valkuaistäydennysrehuissa ja kivennäistäydennysrehuissa ja muodostuu korkeaksi tietyillä alueilla. Kyseisillä alueilla korkea yhteenlaskettu markkinaosuus perustuu kuitenkin lähes täysin Raisioagron korkeaan nykyiseen markkina-

⁴ Ilmoittajan mukaan naudanrehun alasegmentteihin kuuluvat täysrehut, valkuaistäydennysrehut ja kivennäistäydennysrehut.

osuuteen ja yrityskaupan vaikutus markkinoiden keskittymiseen on marginaalinen.

21. KKV:n näkemyksen mukaan relevanttien tuote- tai maantieteellisten markkinoiden täsmällinen määrittely ei ole tarpeen asian lopputulos huomioon ottaen.

8 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

8.1 Johdanto

22. Käsiteltävässä yrityskaupassa on sekä horisontaalinen että vertikaalinen ulottuvuus. Osapuolilla on toisiinsa nähden horisontaalisesti päällekkäistä liiketoimintaa erityisesti naudanrehun jälleenmyynnin markkinalla. KKV on tarkastellut kappaleessa 8.3.1 yrityskaupan horisontaalisia kilpailuvaikutuksia naudanrehun jälleenmyynnin markkinalla alamarkkinoineen. Tämän jälkeen KKV on tarkastellut yrityskaupan horisontaalisia kilpailuvaikutuksia muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynnin markkinoilla kappaleessa 8.3.2.
23. Horisontaalisten kilpailuvaikutusten lisäksi KKV on arvioinut erikseen yrityskaupan vertikaalisia kilpailuvaikutuksia, joita käsitellään kappaleessa 8.4.

8.2 Yrityskaupan ilmoittajan näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

24. Yrityskaupan ilmoittajan näkemyksen mukaan keskittymästä ei tule seuraamaan haitallisia kilpailuvaikutuksia. Keskittymälle ei maatalouden tuotantopanosten myynnin päällekkäisyydestä tai vertikaalisesta integroitumisesta huolimatta synny kilpailua merkittävästi estävää markkinavoimaa. Ilmoittajan arvion mukaan yrityskauppa päinvastoin lisää kilpailua maatalouskaupan markkinoilla, kun Raisioagron maatilarehuliiketoiminnan hankinta mahdollistaa Hankkija Oy:n haastamisen.
25. Yrityskaupan osapuolet eivät ilmoittajan mukaan olleet toistensa tärkeimpiä kilpailijoita ennen yrityskauppaa. Rehuvalmistuksessa toimiva Raisioagro on merkittävämpi toimija rehumyynnissä ja se on tarjonnut asiakkailleen rehuntuotantoon liittyviä tuotantopanoksia asiakastarpeen mukaan täydentämään myyntiä. Ilmoittajan mukaan LM Agron toiminta ja sen edustamat tuotteet puolestaan liittyvät tyypillisemmin kasvinviljelyyn ja siten sen markkinaosuus on näissä tuoteryhmissä ollut vahvempi kuin Raisioagron.
26. Naudanrehun jälleenmyynnin osalta LM Agron kauppiaiden myynti on ennen yrityskauppaa kohdistunut ilmoittajan mukaan pääasiassa viljelijä-asiakkaisiin ja niiden toiminta rehukaupassa on ollut vähäistä. Siten keskittymän naudanrehumyynnin markkinaosuuden nousu on maltillinen, arviolta vain noin [5-10] %. Kaikilla rehuvalmistajilla on vastaavia tuotteita sekä tuotevalikoimia tarjolla, ja karjatilallinen voi tarvittaessa vaihtaa rehutoimittajaa rehuerien välillä. Lisäksi ilmoittaja katsoo, että ostorehut ovat täydennysre-

huja ja rehujen hinnan nousu johtaa käytännössä säilörehun osuuden kasvattamiseen tiloilla ja sitä myötä myyntivolyymien laskuun.

27. Ilmoittajan näkemyksen mukaan olemassa olevan kilpailun lisäksi keskittymän markkinavoimaa tulee rajoittamaan asiakkaiden vapaus vaihtaa korvaaviin tuotteisiin. Eri valmistajien tuotteet ovat ilmoittajan mukaan täysin toisiaan korvaavia niin rehujen kuin muidenkin maatalouden tuotantopanosten osalta.
28. Alalle tulon esteet rehujen valmistuksen markkinoilla ovat ilmoittajan mukaan matalat, mitä osaltaan osoittaa lukuisten rehutehtaiden rakentaminen Suomeen viime vuosien aikana. Ilmoittajan käsityksen mukaan uudet rehutehtaat ovat teknisen kehityksen ansiosta vanhoja tehokkaampia. Myös tuotteiden myynti on mahdollista hoitaa pienillä investoinneilla nettikauppana, ilman laajaa kivijalkamyymälöiden verkostoa.
29. Ilmoittaja korostaa lisäksi kauppiaiden itsenäisyyden merkitystä. Kauppiasyrittäjä on ilmoittajan mukaan itsenäinen yrittäjä ja tekee omat päätöksensä myynnissä. Kauppias voi aina täydentää omaa valikoimaansa LM Agron hankkimien tuotteiden lisäksi haluamallaan tuotteilla. Kauppiaiden tuotevalikoimaa ohjaa siten ilmoittajan mukaan pikemminkin kysyntä kuin LM Agron ketjuohjaus. Mikäli kauppiaiden ei annettaisi muodostaa valikoimaansa kysynnän mukaan, tämä johtaisi kauppiaiden toimintaedellytysten heikentymiseen ja sitä kautta "kauppiaskatoon", mikä ei ole LM Agron intressissä.
30. Lisäksi tuotantopanosten jakelulle on Suomessa olemassa lukuisia eri vaihtoehtoja, joten tuotantopanosten toimittajat eivät ole ilmoittajan mukaan riippuvaisia keskittymästä saadakseen tuotteensa markkinoille.
31. Ilmoittajan näkemyksen mukaan yrityskauppa ei oleellisesti muuta rehujen toimitusketjua tai asiakkaiden mahdollisuutta saada rehu lähialueelta, sillä rehutoimitukset tapahtuvat pääosin tehdastoimituksina. Näin voidaan olettaa, ettei esimerkiksi toimituskustannuksissa tapahdu asiakkaan kannalta negatiivista kehitystä. Yhdistämällä esimerkiksi pakatun tavarantoimitusta tuotantopanosten logistiikkaan voidaan ilmoittajan mukaan sen sijaan mahdollisesti saavuttaa myös asiakkaita hyödyttäviä kustannussäästöjä. Lisäksi toimialan kehityksen myötä tilakoot ovat kasvaneet ja tulevat mitä todennäköisimmin jatkamaan kasvuaan, mikä lisää asiakkaiden neuvotteluvoimaa.

8.3 KKV:n arvio yrityskaupan horisontaalisista kilpailuvaikutuksista

32. Arvioidessaan sitä, johtaako yrityskauppa kilpailulain 25 §:n mukaisesti tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto analysoi, onko yrityskaupalla kilpailunvastaisia vaikutuksia. Kilpailuviraston suuntaviivoissa yrityskauppavalvonnasta sekä Euroopan komission horisontaalisia sulautumia koskevista suuntaviivoista kuvataan tapoja, joilla horisontaaliset sulautumat voivat estää tehokasta kilpailua.

33. Yrityskaupan aiheuttamat kilpailuongelmat voidaan jakaa kahteen käsitteelliseen kategoriaan: koordinoimattomiin ja koordinoituihin vaikutuksiin. Käsillä olevan yrityskaupan osalta KKV on arvioinut erityisesti yrityskaupan mahdollisia koordinoimattomia vaikutuksia. Yrityskauppa voi poistaa merkittävän kilpailupaineen, tai vähentää sitä, yhdeltä tai useammalta yritykseltä ja johtaa olennaiseen tehokkaan kilpailun vähenemiseen ilman että yritykset nimenomaisesti, tai edes hiljaisesti, koordinoivat toimintojaan.⁵
34. Useat tekijät voivat vaikuttaa siihen, aiheutuuko sulautumasta todennäköisesti merkittäviä koordinoimattomia vaikutuksia. Tällaisia voivat olla esimerkiksi yrityskaupan osapuolten korkeat markkinaosuudet; se, että kaupan osapuolet ovat toistensa läheisiä kilpailijoita; sekä asiakkaiden rajoitetut mahdollisuudet vaihtaa toimittajaa esimerkiksi siitä syystä, että markkinoilla on vain vähäinen määrä vaihtoehtoisia toimittajia.⁶
35. Selvitysten aikana virasto on kiinnittänyt huomiota siihen, että osapuolet toimivat rehujen ja muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynnissä osittain eri jakeluportaalla. LM Agro on tukkukauppias, joka myy maatalouden tuotantopanoksia ketjuyrityksilleen, jotka toimivat loppuasiakasrajapinnassa. Raisioagro on rehuvalmistaja, joka myy tuotantopanoksia lähinnä suoramyyntinä karjatilaille. Suoramyyntin lisäksi Raisioagro myy vähäisessä määrin naudanrehuja myös muille jälleenmyyjille. KKV ei ole markkinaosuuslaskelmissaan erotellut tukku- ja jälleenmyyntimarkkinaa toisistaan, mistä johtuen on mahdollista, että Raisioagron markkinaosuudet ovat todellisuudessa viraston arvioimia markkinaosuuksia alhaisemmat.

8.3.1 Naudanrehun jälleenmyynti

8.3.1.1 Rakenteellinen tarkastelu

36. Markkinaosuudet ja keskittymistasot antavat hyödyllisen ensimmäisen indikaation markkinoiden rakenteesta sekä sulautuman osapuolten ja niiden kilpailijoiden markkinavoimasta. Komission horisontaalisten sulautumien arviointia koskevien suuntaviivojen mukaan suurempaan markkinaosuuteen liittyy todennäköisesti suurempi markkinavoima. Mitä enemmän markkinaosuus lisääntyy, sitä todennäköisempää on, että sulautuma johtaa markkinavoiman merkittävään kasvuun. Mitä enemmän myyntipohja, jolta hinnankorotuksen jälkeen voidaan saada suurempia marginaaleja, laajenee, sitä todennäköisempää on, että sulautuvat yritykset pitävät hinnankorotusta kannattavana. Vaikka markkinaosuudet ja markkinaosuuksien lisäykset

⁵ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta (2011), s. 73; Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista (2004/C 31/03), kohdat 22 ja 24.

⁶ Kaikkien näiden tekijöiden ei tarvitse esiintyä, jotta koordinoimattomat vaikutukset olisivat todennäköisiä. Luetelo ei myöskään ole tyhjentävä. Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta (2011), s. 73-74; Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohdat 26-38.

ovat vain ensimmäinen viite markkinavoimasta ja markkinavoiman lisääntymisestä, ne ovat tavallisesti tärkeitä tekijöitä yrityskaupan arvioinnissa.⁷

37. KKV on selvittänyt yrityskaupan osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden markkina-asemaa naudanrehun jälleenmyynnin kokonaismarkkinalla ja sen alamarkkinoilla. Ilmoittajan mukaan naudanrehun jälleenmyynnin markkina voidaan jakaa edelleen täysrehujen, valkuaistäydennysrehujen ja kivennäistäydennysrehujen jälleenmyyntiin. Tarkastelu perustuu yrityskauppailmoituksessa toimitettujen tietojen lisäksi KKV:n selvityksiin osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden liiketoiminnasta ja myynneistä.
38. Valtakunnallisen tarkastelun lisäksi KKV on tarkastellut naudanrehun jälleenmyynnin markkinan mahdollista alueellisuutta. Arvioinnin toteuttamiseksi virasto on kartoittanut toimijoiden alueellisen myynnin volyymia. Viraston selvitysten mukaan alueelliset markkinaosuuden vastaavat pitkälti valtakunnallisia ja yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnissa lähtökohtana voidaan näin ollen pitää tietoja toimijoiden valtakunnallisista markkinaosuuksista.
39. Virasto on tarkastellut markkinoiden rakennetta vuosien 2015-2017 ajalta. KKV:n arvion mukaan vuoden 2017 markkinatiedot ovat riittävän edustavia yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioimiseksi, sillä markkinoiden koko ja markkinaosuudet ovat pysyneet suhteellisen muuttumattomina koko tarkastelujakson ajan.
40. Alla on esitetty KKV:n selvityksiin perustuvat tiedot naudanrehun jälleenmyynnin kokonaismarkkinasta alamarkkinoineen vuonna 2017.

Taulukko 1. Naudanrehun jälleenmyynnin markkinan koko vuonna 2017.

<i>Markkina</i>	<i>Markkinan koko vuonna 2017 (M€)</i>
Naudanrehun jälleenmyynti yhteensä	n. 188
<i>Täysrehun jälleenmyynti</i>	n. 102
<i>Valkuaistäydennysrehun jälleenmyynti</i>	n. 73
<i>Kivennäistäydennysrehun jälleenmyynti</i>	n. 13

41. KKV:n selvitysten mukaan LM Agron markkinaosuus naudanrehun jälleenmyynnin kokonaismarkkinasta on vuonna 2017 ollut 5-10 % ja Raisioagron 30-40 %. Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus on näin ollen ollut 30-40 %.

⁷ Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohta 27.

42. Alla olevasta taulukosta ilmenee osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet alamarkkinoittain vuoden 2017 osalta.

Taulukko 2. Osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuudet naudanrehun jälleenmyynnin markkinoilla vuonna 2017.

<i>Toimija</i>	<i>Täysrehu</i>	<i>Valkuaistäydennys-rehu</i>	<i>Kivennäistäydennysrehu</i>
<i>LM Agro</i>	5-10 %	0-5 %	10-20 %
<i>Raisioagro</i>	20-30 %	30-40 %	30-40 %
Osapuolet yht.	30-40 %	40-50 %	40-50 %
<i>Hankkija Oy</i>	40-50 %	40-50 %	30-40 %
<i>A-Rehu Oy</i>	10-20 %	5-10 %	10-20 %
<i>Kinnusen Mylly Oy</i>	5-10 %	0-5 %	0-5 %
<i>Feedex Oy</i>	5-10 %	5-10 %	10-20 %

43. KKV:n arvion mukaan naudanrehun jälleenmyynnin markkinan rakenteellinen analyysi ei viittaa siihen, että osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus ja yrityskaupasta johtuva markkinaosuuden lisäys johtaisivat sellaiseen keskittymään huomattavaan markkinavoimaan.
44. Kokonaismarkkinan tasolla keskittymän yhteenlaskettu markkinaosuus jää noin 30-40 %:iin ja markkinoille jää keskittymän jälkeenkin useampia vahvoja toimijoita. Keskittymän markkinaosuus jää noin 30-40 %:iin täysrehuisissa mutta nousee noin 40-50 %:iin valkuaistäydennys- ja kivennäistäydennysrehuissa. Täysrehun jälleenmyynti käsittää yli puolet (54 %) naudanrehun jälleenmyynnin kokonaismarkkinasta.
45. Yrityskaupasta johtuva markkinaosuuden lisäys etenkin naudan täysrehun ja valkuaistäydennysrehun jälleenmyynnin markkinalla pysyy maltillisena. Kivennäistäydennysrehun jälleenmyynnissä markkinaosuuden lisäys on hieman korkeampi, mutta markkinoille jää KKV:n arvion mukaan vahvoja toimijoita, jotka voivat tuottaa keskittymälle kilpailupainetta.

8.3.1.2 Kilpailevien rehuvalmistajien pääsy jakelukanaviin

46. Virasto on ottanut vaikutusarviossaan huomioon sen, että kyseessä on jälleenmyyjien välinen yrityskauppa, jolloin yrityskaupan seurauksena markkinoilta ei poistu kilpailevia rehuvalmistajia. KKV:n selvitysten perusteella ei ole varmaa, aikooko LM Agro pitää jatkossa muiden rehuvalmistajien kuin Raisioagron rehuja ketjuvalikoimassaan. Viraston näkemyksen mukaan asiassa on siten keskeistä arvioida, löytävätkö kilpailevat rehuvalmistajat vaihtoehtoisia jakelukanavia tuotteilleen.

47. Osapuolten tärkeimmistä kilpailijoista A-Rehu Oy:n tuotteita jaellaan Viljelijän Bernerin välityksellä. Hankkija Oy:llä on puolestaan vertikaalisesti integroituneena rehuvalmistajana oma, 76 myymälän jakelukanava. Molempien jälleenmyyjien tuottama kilpailupaine säilyy siten yrityskaupan jälkeenkin.
48. LM Agro jälleenmyy tällä hetkellä Kinnusen Myllyn ja Feedexin naudanrehuja. KKV on selvittänyt kyseisten toimijoiden kykyä etsiä yrityskaupan jälkeen vaihtoehtoisia jakelukanavia tuotteilleen. Feedexin rehumyyntistä suurin osa tapahtuu KKV:n selvitysten mukaan suoramyyntinä tiloille. Myös Kinnusen Myllyn rehumyyntistä merkittävä osa tapahtuu vaihtoehtoisia jakelukanavia käyttäen. Viraston arvion mukaan myös näillä toimijoilla on siten mahdollisuus löytää LM Agron myymäläverkostolle vaihtoehtoisia jakelukanavia.

8.3.2 Muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynti

49. Ilmoittaja on toimittanut KKV:lle tietoja yrityskaupan osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden myynnistä sekä markkinaosuuksista muiden maatalouden tuotantopanosten jälleenmyynnin markkinoilla. KKV on toteuttanut rakenteellisen analyysin lannoitteiden, kasvinsuojeluaineiden ja säilöntäainesten jälleenmyynnin sekä siemenkaupan osalta. KKV:n arvion mukaan ilmoittajan toimittamat tiedot osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuuksista vastaavat riittävässä määrin viraston toteuttamaa selvitystä, ja niitä voidaan pitää riittävän edustavina yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioimiseksi.
50. Poronrehun jälleenmyynnin kokonaismarkkina on vuonna 2017 ollut ilmoittajan arvion mukaan arvoltaan [3-5] miljoonaa euroa ja volyymiltaan [20 000-30 000] tonnia. Alla olevasta taulukosta ilmenee osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet poronrehun jälleenmyynnin markkinalla.

Taulukko 3. Osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuudet poronrehun jälleenmyynnin markkinalla vuonna 2017.

<i>Toimija</i>	<i>Markkinaosuus v. 2017</i>
LM Agro	[5-10] %
Raisioagro	[5-10] %
Osapuolet yht.	[10-20] %
Hankkija Oy	[30-40] %
Kinnusen Mylly Oy	[50-60] %
Lakkapää Oy	[0-5] %

51. Hevosrehun jälleenmyynnin kokonaismarkkina on vuonna 2017 ollut ilmoittajan arvion mukaan arvoltaan noin [4-6] miljoonaa euroa ja volyymiltaan [10 000-20 000] tonnia. Alla olevasta taulukosta ilmenee osapuolten ja nii-

den tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet hevosrehun jälleenmyynnin markkinalla.

Taulukko 4. Osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuudet hevosrehun jälleenmyynnin markkinalla vuonna 2017.

<i>Toimija</i>	<i>Markkinaosuus v. 2017</i>
LM Agro	[10-20] %
Raisioagro	[0-5] %
Osapuolet yht.	[10-20] %
Hankkija Oy	[40-50] %
Hevosalan verkkokaupat ja tallimyynti	[20-30] %
S-Rauta Oy	[0-5] %
Puulo Oy	[0-5] %
Kodin Terra	[0-5] %

52. Ilmoittajan mukaan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus jää lampaanrehun jälleenmyynnin kokonaismarkkinalla alle yrityskauppojen ilmoitusvelvollisuudesta annetun asetuksen (1012/2011) liitteessä edellytetyn 15 %:n, minkä vuoksi ilmoittaja ei ole toimittanut tietoja kyseisestä markkinasta.
53. Siemenkaupan kokonaismarkkina viljasiemenissä on ilmoittajan mukaan vuonna 2017 ollut arvoltaan noin [20-30] miljoonaa euroa ja volyymiltaan [70 000-80 000] tonnia. Siemenkaupan kokonaismarkkina nurmisiemenissä on vuonna 2017 ollut ilmoittajan arvion mukaan arvoltaan noin [20-30] miljoonaa euroa ja volyymiltaan [5 000-6 000] tonnia. Alla olevasta taulukosta ilmenee markkinatoimijoiden markkinaosuudet vilja- ja nurmisiementen jälleenmyynnin markkinalla.

Taulukko 5. Osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuudet siemenkaupassa vuonna 2017.

<i>Toimija</i>	<i>Viljasiemenet</i>	<i>Nurmisiemenet</i>
LM Agro	[20-30] %	[20-30] %
Raisioagro	[5-10] %	[5-10] %
Osapuolet yht.	[20-30] %	[20-30] %
Hankkija Oy	[20-30] %	[20-30] %
Peltosiemen -konserni	[20-30] %	[20-30] %
Tilasiemen -konserni	[20-30] %	[20-30] %
Viljelijän Berner	[0-5] %	[0-5] %

54. Ilmoittajan mukaan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus jää siemenkaupassa öljykasvien ja herneiden osalta alle yrityskauppojen ilmoitusvel-

vollisuudesta annetun asetuksen liitteessä edellytetyn 15 %:n, minkä vuoksi ilmoittaja ei ole toimittanut tietoja kyseisestä markkinasta.

55. Lannoitteiden jälleenmyynnin kokonaismarkkina on ilmoittajan mukaan vuonna 2017 ollut arvoltaan [220-230] miljoonaa euroa ja volyymiltaan [600 000-610 000] tonnia. Alla olevasta taulukosta ilmenee osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet lannoitteiden jälleenmyynnin markkinalla.

Taulukko 6. Osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuudet lannoitteiden jälleenmyynnin markkinalla vuonna 2017.

Toimija	Markkinaosuus v. 2017
LM Agro	[30-40] %
Raisioagro	[0-5] %
Osapuolet yht.	[30-40] %
Hankkija Oy	[40-50] %
Belor Agro Oy	[10-20] %
Cemagro	[5-10] %
Viljelijän Berner	[5-10] %

56. Kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynnin kokonaismarkkina on vuonna 2017 ollut ilmoittajan arvion mukaan arvoltaan noin [50-60] miljoonaa euroa ja volyymiltaan noin [4-5] miljoonaa litraa / kiloa⁸. Alla olevasta taulukosta ilmenee osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynnin markkinalla.

Taulukko 7. Osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuudet kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynnin markkinalla vuonna 2017.

Toimija	Markkinaosuus v. 2017
LM Agro	[30-40] %
Raisioagro	[0-5] %
Osapuolet yht.	[30-40] %
Hankkija Oy	[40-50] %
Viljelijän Berner	[10-20] %
Chemfield Oy	[10-20] %

57. Ilmoittajan arvion mukaan säilöntäaineiden jälleenmyynnin kokonaismarkkina on vuonna 2017 ollut arvoltaan noin [15-20] miljoonaa euroa ja volyymiltaan [10 000-15 000] tonnia. Alla oleva taulukko sisältää osapuolten ja

⁸ Kasvinsuojeluaineita myydään litra- sekä kilomäärinä.

niiden tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet säilöntäaineiden jälleenmyynnin markkinalla.

Taulukko 8. Osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuudet säilöntäaineiden markkinalla vuonna 2017.

Toimija	Markkinaosuus v. 2017
LM Agro	[30-40] %
Raisioagro	[0-5] %
Osapuolet yht.	[30-40] %
Hankkija Oy	[30-40] %
Meijerien tuottajaosuuskunnat ⁹	[30-40] %
Kärki-Agri Oy	[0-5] %
Viljelijän Berber	[0-5] %
WKAgrO Oy	[0-5] %

58. Ilmoittajan arvion mukaan poltto- ja voiteluaineiden jälleenmyynnin kokonaismarkkina on vuonna 2017 ollut arvoltaan noin [1.2-1.3] miljardia euroa ja volyymiltaan noin [1.8-1.9] miljardia litraa. Alla olevasta taulukosta ilmenee osapuolten ja niiden tärkeimpien kilpailijoiden markkinaosuudet poltto- ja voiteluaineiden jälleenmyynnin markkinalla.

Taulukko 9. Osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuudet poltto- ja voiteluaineiden markkinalla vuonna 2017.

Toimija	Markkinaosuus v. 2017
LM Agro	[5-10] %
Raisioagro	[0-5] %
Osapuolet yht.	[5-10] %
Hankkija Oy	[5-10] %
Teboil AB	[30-40] %
Neste Oyj	[30-40] %
St 1 Oy	[20-30] %

59. Muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynnin markkinoilla päällekkäisyydet osapuolten liiketoiminnoissa ovat vähäisiä, eikä yrityskauppa muuta merkittävästi vallitsevaa kilpailutilannetta. Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynnin markkinoilla jää pääasiassa alle 30 %:in.
60. Poron- ja hevosrehun sekä poltto- ja voiteluaineiden jälleenmyynnin markkinoilla osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet jäävät alle 15 %:in.

⁹ Suurimpina ilmoittajan mukaan Itä-Maito, Tuottajain Maito ja Pohjolan Maito.

61. Siemenkaupassa osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus ovat viljojen osalta [20-30] % ja nurmisiementen osalta [20-30] %. LM Agrolla on ennestään vahvempi asema siemenkaupassa ja yrityskaupasta johtuva markkinaosuuden lisäys pysyy maltillisena. KKV:n arvion mukaan markkinalla toimii keskittymän lisäksi tasavahvoja toimijoita, jotka voivat tuottaa keskittymälle kilpailupainetta.
62. Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus nousee hieman yli 30 %:in lannoitteiden, kasvinsuojeluaineiden sekä säilöntäaineiden jälleenmyynnin markkinoilla. Raisioagron alhaisesta markkinaosuudesta johtuen markkinaosuuden lisäys on kuitenkin erityisen maltillinen kyseisillä markkinoilla. Lannoitteiden jälleenmyynnissä Raisioagron markkinaosuus on ainoastaan [0-5] % ja kasvinsuojelu- sekä säilöntäaineiden markkinalla molemmissa [0-5] %.
63. KKV on huomionut LM Agron kauppiaiden itsenäisyyden merkityksen myös muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynnissä. Vaikka LM Agron ketjuvalikoimaan kuuluisi tietyn valmistajan tuote, on kauppialla tästä huolimatta oikeus ottaa valikoimaansa myös muiden valmistajien tuotteita.

8.4 KKV:n arvio yrityskaupan vertikaalisista kilpailuvaikutuksista

64. Vertikaalisella yrityskaupalla tarkoitetaan hyödykkeen jalostusketjun eri vaiheissa toimivien yritysten välistä keskittymää, jossa esimerkiksi tietyn hyödykkeen valmistaja sulautuu samaan jalostusketjuun kuuluvan jakelijan kanssa.¹⁰
65. Vertikaaliset yrityskaupat johtavat yleensä huomattaviin kilpailuongelmiin lähinnä tilanteessa, jossa yrityskaupan seurauksena syntyvän keskittymän voidaan olettaa johtavan markkinoiden sulkemiseen. Markkinoiden sulkeminen voi tapahtua usealla eri tavalla, kuten estämällä potentiaalisten kilpailijoiden markkinoille tuloa tai vaikeuttamalla jo markkinoilla olevien yritysten mahdollisuuksia käyttää tärkeitä tuotantopanoksia tai pääsyä toiminnan kannalta merkityksellisiin jakelukanaviin.¹¹ Markkinoiden sulkemista arvioitaessa tarkastellaan keskittymän kykyä ja kannustinta sulkea markkinat sekä sitä, onko keskittymän toiminnalla merkittävä haitallinen vaikutus tehokkaaseen kilpailuun tuotantoketjun loppupäässä.¹²
66. Vertikaaliset yrityskaupat tarjoavat usein myös hyvät mahdollisuudet huomattavienkin tehokkuusetujen saavuttamiselle. Vertikaalisille yrityskaupoille on usein ominaista esimerkiksi se, että osapuolten toiminnot ja niiden tarjoamat tavarat tai palvelut ovat toisiaan täydentäviä. Tällaisiin toisiaan täydentävien toimintojen, tuotteiden tai palveluiden yhdistämiseen liittyy usein

¹⁰ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 81.

¹¹ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 82.

¹² Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 83.

tehokkuusetuja, jotka puolestaan voivat lisätä osapuolten kykyä ja kannustinta toimia kilpailua edistävällä tavalla kuluttajien hyödyksi.¹³

67. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan vertikaalisessa suhteessa olevista markkinoista osapuolten markkinaosuudet ylittävät yrityskauppojen ilmoitusvelvollisuudesta annetun asetuksen liitteessä edellytetyn 20 %:n markkinaosuusrajan ainoastaan naudanrehun tuotannossa sekä rehuviljan hankinnassa. Ilmoittaja on toimittanut KKV:lle tiedot vain näiden markkinoiden osalta.
68. LM Agro toimii rehuviljan hankinnan markkinalla. Ilmoittajan mukaan rehuviljan hankinnan kokonaismarkkina on vuonna 2017 ollut arvoltaan [90-100] miljoonaa euroa ja volyymiltaan [620 000-630 000] tonnia. Alla on esitetty markkinatoimijoiden markkinaosuudet rehuviljan hankinnan markkinalla vuonna 2017.

Taulukko 10. LM Agron ja kilpailijoiden markkinaosuudet vuonna 2017.

<i>Toimija</i>	<i>Markkinaosuus v. 2017</i>
LM Agro	[20-30] %
Hankkija Oy	[30-40] %
Avena Nordic Grain Oy	[10-20] %
A-rehu Oy	[5-10] %
Kinnusen Mylly Oy, Feedex Oy, Rehux Oy, Agrox Oy ja SS Maatalous Oy yht.	[10-20] %

69. Rehuviljan hankinta on vertikaalisessa suhteessa Raisioagron toimintaan naudanrehun tuotannon markkinalla. Alla on esitetty naudanrehun tuotannon markkinoiden koko sekä markkinatoimijoiden markkinaosuudet alamarkkinoittain.

Taulukko 11. Naudanrehun tuotannon kokonaismarkkina vuonna 2017.

	<i>Markkinan koko vuonna 2017 (M€)</i>	<i>Markkinan koko vuonna 2017 (t)</i>
Naudan täysrehun tuotanto	n. [80-90]	[320 000-330 000]
Naudan valkuaistäydennysrehun tuotanto	n. [60-70]	[200 000-210 000]
Naudan kivennäistäydennysrehun tuotanto	n. [8-9]	[20 000-30 000]

Taulukko 12. Raisioagron ja kilpailijoiden markkinaosuudet vuonna 2017.

<i>Toimija</i>	<i>Täysrehun tuotanto</i>	<i>Valkuaistäydennysrehun tuotanto</i>	<i>Kivennäistäydennysrehun tuotanto</i>
Raisioagro	[20-30] %	[30-40] %	[30-40] %

¹³ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 82.

<i>Hankkija Oy</i>	[30-40] %	[30-40] %	[30-40] %
<i>A-Rehu Oy</i>	[20-30] %	[20-30] %	[20-30] %
<i>Kinnusen Mylly Oy</i>	[5-10] %	[5-10] %	[5-10] %
<i>Feedex Oy</i>	[5-10] %	[5-10] %	[5-10] %
<i>Kärki Agri Oy</i>			[0-5] %

70. KKV on arviossaan kiinnittänyt huomiota LM Agron ja sen kilpailijoiden markkinaosuuksiin rehuviljan hankinnan markkinalla. LM Agron markkinaosuus on varsin maltillinen ja markkinoilla toimii useita vahvoja yrityksiä, kuten markkinajohtaja Hankkija Oy. Myös rehuntuotannon markkinoilla Raisioagron markkinaosuus jää alle 40 %:iin ja markkinoilla toimii muita vahvoja toimijoita.
71. Yrityskaupan osapuolten toimiminen toisiinsa nähden vertikaalisilla markkinoilla ei viraston arvion mukaan johda yrityskaupan kilpailunvastaisiin vaikutuksiin.

8.5 Johtopäätös yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

72. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei johda tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen naudanrehun jälleenmyynnin markkinoilla. LM Agron ja Raisioagron toiminnan erilaisuudesta johtuen yrityskaupasta johtuva markkinaosuuden lisäys naudanrehun jälleenmyynnin markkinalla pysyy maltillisena, minkä lisäksi markkinoilla on kilpailevia jälleenmyyjiä, jotka voivat tuottaa keskittymälle kilpailupainetta.
73. Viraston arvion mukaan yrityskauppa ei myöskään johda tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen muiden maataloudessa käytettävien tuotantopanosten jälleenmyynnin markkinoilla.
74. KKV:n selvityksissä ei ole ilmennyt, että yrityskauppa johtaisi tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen rehuviljan hankinnan ja naudanrehun tuotannon markkinoilla.

9 Johtopäätös

75. Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.

10 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

11 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

12 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa tutkija Jenna Huttu, puhelin 029 505 3576, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Tutkija

Jenna Huttu